

Оксана СТОРЧАЙ

МИКОЛА ПРАХОВ

Сторінки автобіографії й оповідання-спогади із неопублікованої книги «Всё, что припомнилось»

Ім'я художника, мистецтвознавця, автора книги «Страницы прошлого» Миколи Прахова (1873–1957), сина відомого історика мистецтва і художнього критика, викладача в Петербурзькому і Київському університетах Адріана Вікторовича Прахова (1846–1916), добре відоме фахівцям, освіченій публіці та багатьом киянам. Творчість, наукова діяльність і біографія Миколи Прахова дотепер ґрунтовно не вивчена вітчизняними дослідниками, але на сьогодні вже маємо невелику бібліографію про митця, яку склали статті І. Панасова¹, О. Ременяки², О. Сторчай³.

Безумовно, публікація автобіографії Миколи Прахова є доцільною і на часі, так як неможливо досліджувати культурно-мистецьке життя Києва кінця ХІХ — першої половини ХХ ст. без вивчення діяльності цієї родини. Варто звернути увагу на той факт, що в рукописних фондах Державної Третьяковської галереї зберігаються автобіографії Миколи Прахова тільки 1934–1939 років. За-

¹ Панасов И. Певец морского дна [електрон. ресурс] / Игорь Панасов. — Экономические известия. — 2006. — № 458 (161). — 28 сент. — С. 7. — Режим доступу : <http://dosug.eizvestia.com/full/7032>.

² Ременяка О. «Забываешь неграфичность решения и ценишь мастерство сюжета» / Оксана Ременяка, Оксана Сторчай // Артания : мистец. ж-л. — К., 2014. — Кн. 34/35 (перше–друге). — С. 20–26.

³ Сторчай О. «Все, что пригадалось» : із спогадів Миколи Прахова / Оксана Сторчай // Образотворче мистецтво. — 2013. — № 4. — С. 100–105 [у вступній частині — творча біографія М. Прахова]; 2014. — № 1. — С. 110–111; Сторчай О. «Все, что пригадалось»: Микола Прахов про Івана Айвазовського [50] / Оксана Сторчай // Образотворче мистецтво. — 2013. — № 3. — С. 18–19; Сторчай О. До історії епістолярію Миколи Прахова (Листи Миколи Прахова до Олени Язевої) / Оксана Сторчай // Студії мистецтвознавчі. — 2015. — № 2. — С. 90–110; Сторчай О. Листи Миколи Прахова до Тетяни Язевої, онуки Миколи Мурашка / Оксана Сторчай // Артания. — 2013. — Кн. 32/33. — № 3/4. — С. 100–111; Сторчай О. Подробіці мистецько-культурного життя Києва з листів Миколи Прахова до Романа Мельничука / Оксана Сторчай // Образотворче мистецтво. — 2014. — № 3. — С. 69–73.

пропонована для публікації автобіографія відноситься до 1952 року й є свого роду зразковою в плані написання таких документів, крім того, будучи насиченою датами і фактами читати її цікаво і легко¹.

Вагомим додатком до автобіографії будуть невеликі оповідання-спогади М. Прахова з архівної книги «Всё, что припомнилось» — «Пейсаховка»² і «Казак Ашинов»³, про які він писав у листі від 15.05.1955 до дочки Миколи Мурашка — Олени Язєвої: «Наша семья считалась в Киеве “эксцентричной”, потому что людей принимали не по “чину и званию”, а по их личным достоинствам и талантам. Бывали и очень “высокопоставленные” лица, были два “Великих Князя” — поэт — “К. Р.” — Константин Константинович [1] и — офицер художник Петр Николаевич [2] (сын опальной Великой Княгини — основательницы Покровского Монастыря). После осмотра работ во Владимирском Соборе Отец пригласил заехать к нам — выпить чашку чая. В восторге от Собора он захотел познакомиться поближе с художниками и принял приглашение моих родителей пообедать в нашей семье. Как это было — описал подробно в очерке “Пейсаховка” — так называется еврейская пасхальная водка из винограда. Получился забавный рассказ, который очень оценил мой покойный друг — Сергей Николаевич Дурьин [3]. После осмотра Владимирского собора была у нас и пила чай — “Абиссинская принцесса” — которую вез в Москву и Питер Храбрый атаман Ашинов — авантюрист (двоюродный брат киевского коллекционера — Богдана Ивановича Ханенко [4]). Всё это случайные эпизоды анекдотического характера...»⁴.

Ці оповідання-спогади містять багато цікавих подробиць з київського періоду життя родини Адріана Прахова, крім того вони будуть корисними для створення так званого фону в дослідженнях, присвячених культурно-мистецькому середовищу міста.

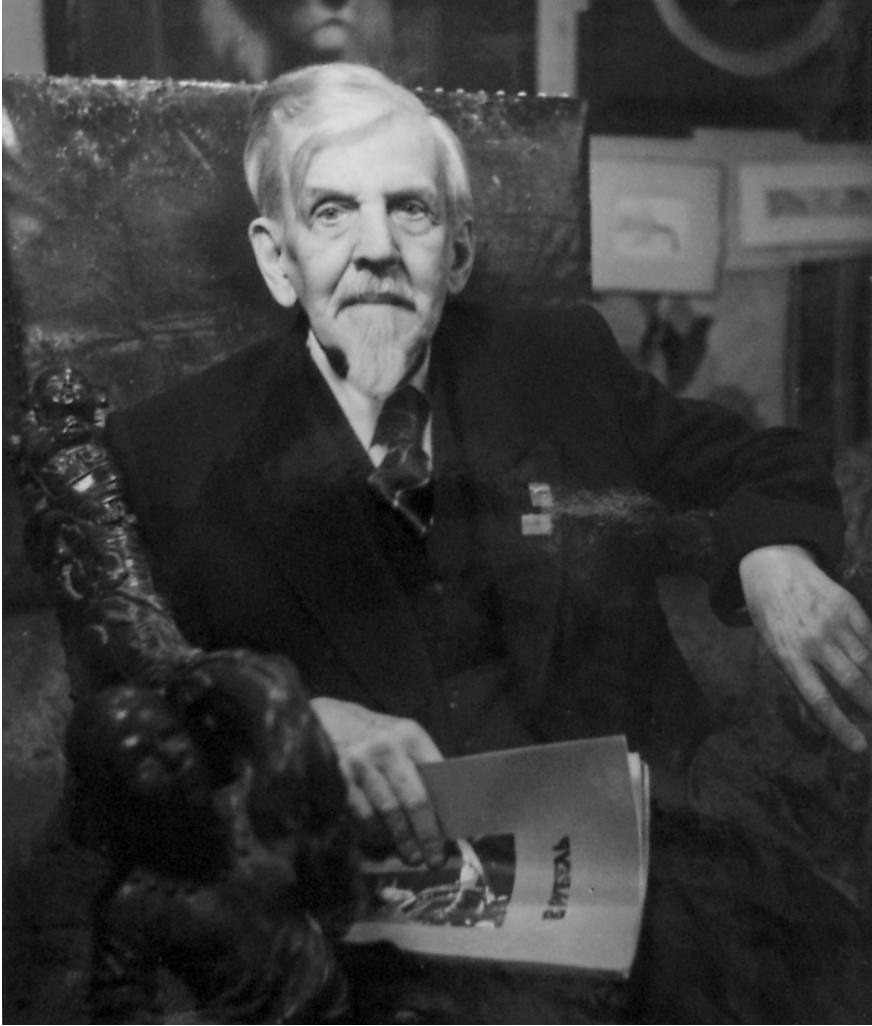
Подані архівні матеріали є машинописом, публікуються зі збереженням

¹ Особова справа Миколи Адріановича Прахова // Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (далі ЦДАМЛМ України), ф. 581 : Союза художников Украинской ССР. Оп. 2. Спр. 50 : Личные дела умерших членов Союза художников Украины на букву «П» за 1945–1964 годы. Арк. 103–112.

² *Прахов Н.* «Пейсаховка». — ЦДАМЛМ України. Ф. 227 : Язєви — родичі Мурашка Миколи Івановича, українського художника і педагога. Оп. 1. Спр. 14 : Прахов М. А. «Два случая из жизни Ильи Ефимовича Репина», «Иван Константинович Айвазовский» та ін. 1938–1953. Арк. 39–46.

³ *Прахов Н.* Казак Ашинов. Воспоминания Н. А. Прахова // ЦДАМЛМ України. Ф. 227 : Прахов М. А. «Два случая из жизни Ильи Ефимовича Репина», «Иван Константинович Айвазовский» та ін. 1938–1953. Оп. 1. Спр. 14. Арк. 1–4.

⁴ *Сторчай О.* До історії епістолярію Миколи Прахова... — С. 96–97.

*Микола Адріанович Прахов. Київ, 24.06.1957, фото.
На звороті присвята: «Дорогому Другу Ольге Яковлевне Иконниковой
на добрую память», Николай Прахов, Киев 24 июня 1957 г.»*

авторської стилістики з певною редакторською правкою. Текст приведений редколегією збірника до того вигляду, до якого його привела би будь-яка редакція, опрацьовуючи матеріал для публікації.